ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 29.7.2026
COM(2026) 408 final

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας (ΕΕ) 2019/1153 για τη θέσπιση κανόνων σχετικά με τη διευκόλυνση της χρήσης χρηματοοικονομικών και άλλων πληροφοριών για την πρόληψη, την ανίχνευση, τη διερεύνηση ή τη δίωξη ορισμένων ποινικών αδικημάτων και την κατάργηση της απόφασης 2000/642/ΔΕΥ, συμπεριλαμβανομένης της αξιολόγησης της ανάγκης και της αναλογικότητας της επέκτασης του ορισμού των χρηματοοικονομικών πληροφοριών

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η οδηγία (ΕΕ) 2019/1153 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Ιουνίου 2019, για τη θέσπιση κανόνων με σκοπό τη διευκόλυνση της χρήσης χρηματοοικονομικών και άλλων πληροφοριών για την πρόληψη, την ανίχνευση, τη διερεύνηση ή τη δίωξη ορισμένων ποινικών αδικημάτων και την κατάργηση της απόφασης 2000/642/ΔΕΥ του Συμβουλίου (στο εξής: οδηγία), άρχισε να ισχύει στις 31 Ιουλίου 2019. Τα 26 κράτη μέλη της ΕΕ που δεσμεύονται από την οδηγία (δηλαδή όλα εκτός από τη Δανία) έπρεπε να έχουν θέσει σε ισχύ τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για να συμμορφωθούν με την εν λόγω οδηγία έως την 1η Αυγούστου 2021.

Ο γενικός στόχος της οδηγίας είναι να διευκολύνει την πρόσβαση των αρχών επιβολής του νόμου σε χρηματοοικονομικές πληροφορίες[1], συμβάλλοντας έτσι στις ευρύτερες πολιτικές στον τομέα της εσωτερικής αγοράς και της ασφάλειας με στόχο την πρόληψη και την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και των εγκληματικών δραστηριοτήτων. Η οδηγία θεσπίζει κανόνες που παρέχουν στις αρχές επιβολής του νόμου πρόσβαση στα κεντρικά μητρώα τραπεζικών λογαριασμών που δημιουργήθηκαν το 2015 με την οδηγία (ΕΕ) 2015/849 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου[2] (στο εξής: επί του παρόντος εφαρμοστέα οδηγία AML). Θεσπίζει επίσης απαιτήσεις για τη διευκόλυνση της ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των αρχών επιβολής του νόμου και των μονάδων χρηματοοικονομικών πληροφοριών, τόσο σε εθνικό όσο και σε διασυνοριακό επίπεδο, καθώς και της συνεργασίας των εν λόγω φορέων με την Ευρωπόλ. Η εν λόγω πρόσβαση και οι ανταλλαγές πληροφοριών υπόκεινται σε σύνολο ειδικών εγγυήσεων για την προστασία των δεδομένων.

Η παρούσα έκθεση εξετάζει την εφαρμογή της οδηγίας[3], αξιολογώντας τη μεταφορά της οδηγίας από τα κράτη μέλη στο εθνικό δίκαιο. **Μολονότι τα περισσότερα κράτη μέλη έχουν μεταφέρει ορθά την οδηγία στο εθνικό τους δίκαιο, εξακολουθούν να υπάρχουν ορισμένα ζητήματα**. Παράλληλα, και λαμβάνοντας υπόψη την αρχή της προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων για το κεκτημένο της ΕΕ και την πολιτική της Επιτροπής για την απλούστευση και τη μείωση του διοικητικού φόρτου, η έκθεση αξιολογεί τη σύνδεση της οδηγίας με άλλες νομοθετικές πράξεις σε επίπεδο ΕΕ.

Η παρούσα έκθεση περιλαμβάνει επίσης αξιολόγηση της ανάγκης και της αναλογικότητας της επέκτασης του ορισμού των χρηματοοικονομικών πληροφοριών που περιλαμβάνονται στην οδηγία. Αυτό απαιτείται από το άρθρο 21 παράγραφος 3 της οδηγίας, το οποίο απαιτεί επίσης από την Επιτροπή να υποβάλει νομοθετική πρόταση, κατά περίπτωση. Η αξιολόγηση, η οποία βασίζεται σε ερωτηματολόγια προς τους επαγγελματίες και σε συζητήσεις με τις μονάδες χρηματοοικονομικών πληροφοριών και τις αρχές επιβολής του νόμου, καταδεικνύει ότι υπάρχουν ορισμένες προκλήσεις όσον αφορά την ικανότητα των αρχών επιβολής του νόμου να αποκτούν και να επεξεργάζονται χρηματοοικονομικές πληροφορίες, αλλά και ορισμένες

[1] Η οδηγία καλύπτει τις αρχές που είναι αρμόδιες για την πρόληψη, την ανίχνευση, τη διερεύνηση ή τη δίωξη ποινικών αδικημάτων, όπως ορίζονται από τα κράτη μέλη. Μπορούν επίσης να καλύπτονται φορολογικές αρχές και υπηρεσίες καταπολέμησης της διαφθοράς στον βαθμό που είναι αρμόδιες για τα εν λόγω καθήκοντα σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο.

[2] Οδηγία (ΕΕ) 2015/849 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Μαΐου 2015, σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 648/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, και την κατάργηση της οδηγίας 2005/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και της οδηγίας 2006/70/ΕΚ της Επιτροπής (ΕΕ L 141 της 5.6.2015, σ. 73, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2015/849/oj).

[3] Άρθρο 21 παράγραφος 1 της οδηγίας.

πρόσφατες βελτιώσεις και βέλτιστες πρακτικές που μπορούν να συμβάλουν στην αντιμετώπιση των υφιστάμενων εμποδίων, χωρίς να αποκλείεται η δυνατότητα λήψης μελλοντικών μέτρων —συμπεριλαμβανομένης της επέκτασης του ορισμού των χρηματοοικονομικών πληροφοριών— με σκοπό τη βελτίωση της ικανότητας των αρχών επιβολής του νόμου να *παρακολουθούν τη διαδρομή του χρήματος*, προσέγγιση η οποία συνεπάγεται τη διερεύνηση χρηματοοικονομικών συναλλαγών για την εξαγωγή πληροφοριών ή αποδεικτικών στοιχείων σχετικά με έγκλημα, ύποπτο ή εγκληματικό δίκτυο, και για τον εντοπισμό παράνομων περιουσιακών στοιχείων που μπορούν να δεσμευθούν και να δημευθούν.

Αξίζει να σημειωθεί ότι η εφαρμογή της οδηγίας πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο περαιτέρω βελτιώσεων του πλαισίου της ΕΕ για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και των εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, τομέας ο οποίος επισημαίνεται στην ευρωπαϊκή στρατηγική για την εσωτερική ασφάλεια («ProtectEU»)[4]. Το 2024 οι συννομοθέτες ενέκριναν την **έκτη δέσμη μέτρων για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες**, η οποία περιλαμβάνει την οδηγία (ΕΕ) 2024/1640 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (στο εξής: νέα οδηγία AML)[5], τον κανονισμό (ΕΕ) 2024/1624 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου[6] και τη σύσταση νέας αρχής της ΕΕ για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες[7], καθώς και την **οδηγία (ΕΕ) 2024/1260 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου**[8], η οποία θα επιτρέψει, μεταξύ άλλων, τη δήμευση ανεξήγητου πλούτου. Η οδηγία τροποποιήθηκε το ίδιο έτος[9] για να παράσχει στις αρχές πρόσβαση σε πληροφορίες τραπεζικών λογαριασμών σε διασυνοριακό επίπεδο. Η εν λόγω τροποποίηση δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας έκθεσης εφαρμογής[10].

---

4 EUR-Lex - 52025DC0148 - EL - EUR-Lex.

5 Οδηγία (ΕΕ) 2024/1640 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 31ης Μαΐου 2024, σχετικά με τους μηχανισμούς που πρέπει να συγκροτήσουν τα κράτη μέλη για την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τους σκοπούς της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, για την τροποποίηση της οδηγίας (ΕΕ) 2019/1937 και για την τροποποίηση και την κατάργηση της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849 (ΕΕ L, 2024/1640, 19.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1640/oj).

6 Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1624 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 31ης Μαΐου 2024, σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας (ΕΕ L, 2024/1624, 19.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1624/oj).

7 Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1620 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 31ης Μαΐου 2024, σχετικά με τη σύσταση της αρχής για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1093/2010, (ΕΕ) αριθ. 1094/2010 και (ΕΕ) αριθ. 1095/2010 (ΕΕ L, 2024/1620, 19.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1620/oj).

8 Οδηγία (ΕΕ) 2024/1260 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Απριλίου 2024, για την ανάκτηση και τη δήμευση περιουσιακών στοιχείων (ΕΕ L, 2024/1260, 2.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1260/oj).

9 Οδηγία (ΕΕ) 2024/1654 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 31ης Μαΐου 2024, για την τροποποίηση της οδηγίας (ΕΕ) 2019/1153 όσον αφορά την πρόσβαση των αρμόδιων αρχών σε κεντρικά μητρώα τραπεζικών λογαριασμών μέσω του συστήματος διασύνδεσης και τεχνικά μέτρα για τη διευκόλυνση της χρήσης των αρχείων συναλλαγών (ΕΕ L, 2024/1654, 19.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1654/oj).

10 Σύμφωνα με το άρθρο 2 της οδηγίας (ΕΕ) 2024/1654 «[τ]α κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις που απαιτούνται για τη συμμόρφωση προς την παρούσα οδηγία έως τις 10 Ιουλίου 2027».

Μόλις το ανανεωμένο νομικό πλαίσιο εφαρμοστεί πλήρως στην πράξη, θα διευκολύνει την παροχή καλύτερων χρηματοοικονομικών πληροφοριών από τις μονάδες χρηματοοικονομικών πληροφοριών και θα βελτιώσει την ικανότητα των αρχών επιβολής του νόμου, και ιδίως των υπηρεσιών ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων, να εντοπίζουν παράνομα περιουσιακά στοιχεία.

2. ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ ΑΠΌ ΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ ΣΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΤΟΥΣ ΔΙΚΑΙΟ

Το παρόν τμήμα εξετάζει τη μεταφορά της οδηγίας από τα κράτη μέλη στο εθνικό δίκαιο, αξιολογώντας την πληρότητα και τη συμμόρφωση των εθνικών νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων με τις απαιτήσεις της οδηγίας.

2.1 Ορισμός των αρμόδιων αρχών

Σύμφωνα με το **άρθρο 3 παράγραφος 1** της οδηγίας, κάθε κράτος μέλος **ορίζει** μεταξύ των οικείων **αρχών** που είναι αρμόδιες για την πρόληψη, την ανίχνευση, τη διερεύνηση και τη δίωξη ποινικών αδικημάτων τις αρμόδιες αρχές **που εξουσιοδοτούνται να έχουν πρόσβαση και να πραγματοποιούν αναζητήσεις στο οικείο κεντρικό μητρώο τραπεζικών λογαριασμών**. Στις εν λόγω αρμόδιες αρχές περιλαμβάνονται τουλάχιστον οι υπηρεσίες ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων. Σύμφωνα με το **άρθρο 3 παράγραφος 2**, κάθε κράτος μέλος ορίζει μεταξύ των οικείων αρχών που είναι αρμόδιες για την πρόληψη, την ανίχνευση, τη διερεύνηση και τη δίωξη ποινικών αδικημάτων τις αρμόδιες αρχές που δύνανται **να ζητούν και να λαμβάνουν** χρηματοοικονομικές πληροφορίες ή χρηματοοικονομική ανάλυση από τη μονάδα χρηματοοικονομικών πληροφοριών. Το **άρθρο 3** της οδηγίας έχει **μεταφερθεί ορθά** και από τα 26 ενδιαφερόμενα κράτη μέλη. Ο κατάλογος των αρμόδιων αρχών που έχουν οριστεί ανά κράτος μέλος διατίθεται στη σελίδα Νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες — Μετανάστευση και Εσωτερικές Υποθέσεις — Ευρωπαϊκή Επιτροπή[11] και στο παράρτημα της παρούσας έκθεσης.

2.2 Πρόσβαση των αρμόδιων αρχών σε πληροφορίες τραπεζικών λογαριασμών

Σύμφωνα με το **άρθρο 4 παράγραφος 1** της οδηγίας, τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι αρμόδιες εθνικές αρχές που ορίζονται δυνάμει του άρθρου 3 παράγραφος 1 της οδηγίας **εξουσιοδοτούνται να έχουν πρόσβαση και να πραγματοποιούν αναζήτηση, άμεσα και απευθείας, σε πληροφορίες τραπεζικών λογαριασμών**, όταν αυτό απαιτείται για την εκτέλεση των καθηκόντων τους όσον αφορά την πρόληψη, την ανίχνευση, τη διερεύνηση ή τη δίωξη σοβαρού ποινικού αδικήματος ή την υποστήριξη ποινικής έρευνας που αφορά σοβαρό ποινικό αδίκημα. Το **άρθρο 5** της οδηγίας περιέχει τις **προϋποθέσεις** πρόσβασης και αναζήτησης πληροφοριών τραπεζικών λογαριασμών από τις αρμόδιες αρχές: οι αναζητήσεις στο κεντρικό μητρώο τραπεζικών λογαριασμών διενεργούνται κατά περίπτωση μόνο από προσωπικό το οποίο έχει οριστεί ειδικά, με υψηλά πρότυπα εμπιστευτικότητας, ενώ η ασφάλεια των δεδομένων πρέπει να διασφαλίζεται μέσω τεχνικών και οργανωτικών μέτρων.

Το **άρθρο 6** της οδηγίας απαιτεί από τις αρχές που διαχειρίζονται τα μητρώα τραπεζικών λογαριασμών να τηρούν **αρχεία καταχωρίσεων κάθε πρόσβασης και αναζήτησης** από τις αρμόδιες αρχές, και προσδιορίζει το ελάχιστο περιεχόμενο των εν λόγω αρχείων καταχωρίσεων: τα στοιχεία του φακέλου, την ημερομηνία και ώρα του ερωτήματος ή της αναζήτησης, το είδος των δεδομένων που χρησιμοποιήθηκαν για την υποβολή του ερωτήματος

[11] Απευθείας σύνδεσμος: https://home-affairs.ec.europa.eu/competent-authorities-designated-pursuant-article-3-directive-eu-20191153_el.

ή την πραγματοποίηση της αναζήτησης, τους κωδικούς αναγνώρισης των αποτελεσμάτων, την ονομασία της ορισθείσας αρμόδιας αρχής που συμβουλεύτηκε το μητρώο και τον κωδικό αναγνώρισης του υπαλλήλου που πραγματοποίησε το ερώτημα ή την αναζήτηση. Επιπλέον, τα αρχεία καταχωρίσεων πρέπει να ελέγχονται τακτικά από τους υπεύθυνους προστασίας δεδομένων, να διατίθενται κατόπιν αιτήματος στην αρμόδια εθνική εποπτική αρχή και να διαγράφονται πέντε έτη μετά τη δημιουργία τους.

Συνολικά, η **μεταφορά** των εν λόγω άρθρων της οδηγίας στο εθνικό δίκαιο από τα κράτη μέλη **εξασφαλίζει** ότι οι αρμόδιες αρχές έχουν **ταχεία πρόσβαση σε πληροφορίες τραπεζικών λογαριασμών**, διασφαλίζοντας παράλληλα την ασφάλεια των δεδομένων.

Αρκετά κράτη μέλη δεν έχουν μεταφέρει ορθά στο εθνικό τους δίκαιο ορισμένες απαιτήσεις που ορίζονται στο άρθρο 5. Αυτό αφορά ιδίως την απαίτηση το προσωπικό να διατηρεί υψηλά επαγγελματικά πρότυπα σε ζητήματα εμπιστευτικότητας και προστασίας των δεδομένων, την απαίτηση το εν λόγω προσωπικό να διακρίνεται για την ακεραιότητά του και να διαθέτει τα απαιτούμενα προσόντα, καθώς και την απαίτηση εφαρμογής τεχνικών και οργανωτικών μέτρων που διασφαλίζουν την ασφάλεια των δεδομένων σύμφωνα με υψηλά τεχνολογικά πρότυπα. Θα πρέπει, ωστόσο, να σημειωθεί ότι αρκετά κράτη μέλη εφαρμόζουν τις εν λόγω απαιτήσεις στην πράξη χωρίς να διαθέτουν ειδική νομική διάταξη στο εθνικό τους δίκαιο.

Όλα τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη τηρούν αρχεία καταχωρίσεων για να παρακολουθούν την πρόσβαση και τις αναζητήσεις σε πληροφορίες τραπεζικών λογαριασμών από τις ορισθείσες αρμόδιες αρχές. Ωστόσο, εξακολουθούν να υπάρχουν ορισμένα ζητήματα συμμόρφωσης. Σε δύο περιπτώσεις, οι φορείς που τηρούν τα αρχεία καταχωρίσεων είναι οι αρχές που έχουν πρόσβαση στις πληροφορίες και όχι ο φορέας εκμετάλλευσης του εθνικού κεντρικού μητρώου τραπεζικών λογαριασμών. Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι διατάξεις μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο δεν διασφαλίζουν ότι τα αρχεία καταχωρίσεων περιέχουν όλο το απαιτούμενο περιεχόμενο ούτε καθορίζουν περιόδους διατήρησης για τα αρχεία καταχωρίσεων που δεν συμπίπτουν με τα πέντε έτη που απαιτούνται στο πλαίσιο της οδηγίας.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι οι απαιτήσεις που ορίζονται στο άρθρο 6 της οδηγίας είναι πιο ειδικές από τις γενικές απαιτήσεις για την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τις αρχές επιβολής του νόμου, όπως ορίζονται στην οδηγία (ΕΕ) 2016/680 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου[12], θεσπίζοντας εγγυήσεις ανάλογες με την προβλεπόμενη στην οδηγία πρόσβαση στις πληροφορίες. Τα κενά που εντοπίστηκαν όσον αφορά τη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο αφορούν συχνά πτυχές στις οποίες η οδηγία εισήγαγε απαιτήσεις πιο ειδικές από εκείνες που προβλέπονται στην οδηγία (ΕΕ) 2016/680. Για παράδειγμα, ενώ το άρθρο 25 παράγραφος 1 της εν λόγω οδηγίας απαιτεί τα αρχεία καταχωρίσεων που «*επιτρέπουν τον προσδιορισμό της αιτιολόγησης και της ημερομηνίας και της ώρας των εν λόγω πράξεων και, στο βαθμό του εφικτού, της ταυτότητας του προσώπου που αναζήτησε πληροφορίες ή κοινολόγησε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα*» να διατίθενται στην εποπτική αρχή κατόπιν αιτήματος, το άρθρο 6 της οδηγίας προχωρά ένα βήμα παραπέρα, καθώς απαιτεί την καταγραφή του μοναδικού αναγνωριστικού κωδικού ή των αποτελεσμάτων ή των στοιχείων του εθνικού φακέλου, υποχρεώνοντας τους υπευθύνους προστασίας δεδομένων για τα κεντρικά μητρώα τραπεζικών λογαριασμών να ελέγχουν τακτικά τα αρχεία

[12] Οδηγία (ΕΕ) 2016/680 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από αρμόδιες αρχές για τους σκοπούς της πρόληψης, διερεύνησης, ανίχνευσης ή δίωξης ποινικών αδικημάτων ή της εκτέλεσης ποινικών κυρώσεων και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της απόφασης-πλαίσιο 2008/977/ΔΕΥ του Συμβουλίου (ΕΕ L 119 της 4.5.2016, σ. 89, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2016/680/oj).

καταχωρίσεων και ορίζοντας συγκεκριμένες περιόδους διατήρησης μετά τις οποίες τα αρχεία καταχωρίσεων πρέπει να διαγράφονται.

2.3 Ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των αρμόδιων αρχών και των μονάδων χρηματοοικονομικών πληροφοριών σε εθνικό επίπεδο, καθώς και μεταξύ των αρμόδιων αρχών ή των μονάδων χρηματοοικονομικών πληροφοριών σε διεθνές επίπεδο

Το κεφάλαιο ΙΙΙ της οδηγίας (άρθρα 7 έως 10) περιλαμβάνει διατάξεις για τη διευκόλυνση της συνεργασίας σε εθνικό επίπεδο μεταξύ των μονάδων χρηματοοικονομικών πληροφοριών και των αρχών επιβολής του νόμου, σύμφωνα με τις οποίες οι μονάδες χρηματοοικονομικών πληροφοριών παρέχουν χρηματοοικονομικές πληροφορίες και αναλύσεις στις αρχές επιβολής του νόμου, ενώ οι αρχές επιβολής του νόμου παρέχουν πληροφορίες για την επιβολή του νόμου στις μονάδες χρηματοοικονομικών πληροφοριών. Τα εν λόγω άρθρα προβλέπουν τη δυνατότητα διαβίβασης των εν λόγω πληροφοριών σε άλλα κράτη μέλη και θεσπίζουν κανόνες για την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των μονάδων χρηματοοικονομικών πληροφοριών διαφόρων κρατών μελών και για την ανταλλαγή πληροφοριών που λαμβάνουν οι αρχές επιβολής του νόμου από τις οικείες μονάδες χρηματοοικονομικών πληροφοριών με τις αρχές επιβολής του νόμου άλλων κρατών μελών.

2.3.1 Ανταλλαγές πληροφοριών μεταξύ αρμόδιων αρχών και μονάδων χρηματοοικονομικών πληροφοριών σε εθνικό επίπεδο

Το άρθρο 7 της οδηγίας απαιτεί από τις μονάδες χρηματοοικονομικών πληροφοριών να συνεργάζονται με τις εθνικές αρμόδιες αρχές που ορίζονται σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 2 της οδηγίας, κατόπιν αιτήματος και κατά περίπτωση, παρέχοντας **χρηματοοικονομικές πληροφορίες** που βρίσκονται ήδη στην κατοχή τους ή παρέχοντας τις **χρηματοοικονομικές αναλύσεις** που εκπονούν. Στο άρθρο 7 παράγραφοι 2 και 4 της οδηγίας καθορίζονται πρόσθετες **προϋποθέσεις** που διέπουν τις εν λόγω ανταλλαγές πληροφοριών: η απόφαση για τη διαβίβαση των πληροφοριών εναπόκειται στη μονάδα χρηματοοικονομικών πληροφοριών, η οποία δύναται να απορρίψει αίτημα για διάφορους λόγους, συμπεριλαμβανομένων πιθανών αρνητικών επιπτώσεων στις διεξαγόμενες έρευνες ή αναλύσεις, ή σε περίπτωση που το αίτημα είναι άσχετο ή δυσανάλογο προς τα έννομα συμφέροντα ενός φυσικού ή νομικού προσώπου. Σύμφωνα με το άρθρο 7 παράγραφος 3 της οδηγίας, οι μονάδες χρηματοοικονομικών πληροφοριών πρέπει να αιτιολογούν κάθε άρνηση απάντησης σε αίτημα παροχής πληροφοριών, ενώ για κάθε χρήση των εν λόγω πληροφοριών από την αρμόδια αρχή για σκοπούς πέραν αυτών για τους οποίους εγκρίθηκαν αρχικά λαμβάνεται προηγουμένως η συγκατάθεση της εν λόγω μονάδας χρηματοοικονομικών πληροφοριών.

Υπάρχουν μικρά κενά σε ορισμένα κράτη μέλη: ένα κράτος μέλος χρησιμοποιεί γενικές διατάξεις σχετικά με τη συνεργασία μεταξύ των αρχών για τη μεταφορά του εν λόγω άρθρου στο εθνικό του δίκαιο, ένα άλλο κράτος μέλος αναφέρεται στη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, στη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και σε βασικές αξιόποινες πράξεις αντί να αναφέρεται στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας, δηλαδή στα σοβαρά εγκλήματα, ενώ ένα άλλο κράτος μέλος δεν επιτρέπει στη μονάδα χρηματοοικονομικών πληροφοριών να απαντά σε αιτήματα όλων των εντεταλμένων αρχών, αλλά αποκλειστικά σε αιτήματα δικαστικών αρχών. Το ίδιο ισχύει και για τους πρόσθετους όρους που διέπουν την ανταλλαγή πληροφοριών, στο πλαίσιο της οποίας σε ορισμένα κράτη μέλη εξακολουθούν να υπάρχουν κενά όσον αφορά τη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο.

Σύμφωνα με το **άρθρο 8** της οδηγίας, τα κράτη μέλη πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι ορισθείσες **αρμόδιες αρχές απαντούν** σε εύλογο χρόνο σε αιτήματα παροχής **πληροφοριών σχετικών με την επιβολή του νόμου** τα οποία υποβάλλονται από την εθνική **μονάδα χρηματοοικονομικών πληροφοριών** κατά περίπτωση, όταν οι εν λόγω πληροφορίες είναι αναγκαίες για την πρόληψη, ανίχνευση και καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, των συναφών βασικών αδικημάτων και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας.

Και τα 26 ενδιαφερόμενα κράτη μέλη έχουν επιτρέψει στις οικείες **μονάδες χρηματοοικονομικών πληροφοριών να απαντούν σε αιτήματα παροχής χρηματοοικονομικών πληροφοριών ή αναλύσεων τα οποία υποβάλλονται από ορισθείσες αρμόδιες αρχές** και έχουν επιβάλει στις εν λόγω αρχές την υποχρέωση να απαντούν σε αιτήματα παροχής πληροφοριών σχετικών με την επιβολή του νόμου τα οποία υποβάλλονται από τις μονάδες χρηματοοικονομικών πληροφοριών.

Θα πρέπει να επισημανθούν δύο στοιχεία κατά την αξιολόγηση της εφαρμογής των άρθρων 7 και 8 της οδηγίας στο ευρύτερο πλαίσιο. Πρώτον, από το 2024 η νέα οδηγία AML ρυθμίζει με ιδιαίτερη λεπτομέρεια τις απαντήσεις σε αιτήματα παροχής πληροφοριών από αρμόδιες αρχές και την πρόσβαση σε πληροφορίες σχετικές με την επιβολή του νόμου, θεσπίζοντας αρχές όπως η αυτονομία των μονάδων χρηματοοικονομικών πληροφοριών όσον αφορά τη διαβίβαση πληροφοριών και ενθαρρύνοντας την άμεση πρόσβαση των μονάδων χρηματοοικονομικών πληροφοριών σε πληροφορίες σχετικές με την επιβολή του νόμου[13]. Η νέα οδηγία AML, από ορισμένες απόψεις, προχωρά πέρα από την οδηγία και επιπλέον ορισμένες ήσσονος σημασίας αποκλίσεις και αλληλεπικαλύψεις μεταξύ των αντίστοιχων διατάξεων της νέας οδηγίας AML και της οδηγίας ενδέχεται να προκαλέσουν ορισμένο βαθμό αβεβαιότητας κατά την εφαρμογή των δύο πράξεων από τις εθνικές αρχές[14]. Δεύτερον, όπως αναπτύσσεται εκτενέστερα στην ανάλυση στο τμήμα ΙΙΙ της παρούσας έκθεσης, πολλά κράτη μέλη έχουν θεσπίσει αποτελεσματικούς μηχανισμούς συνεργασίας μεταξύ των μονάδων χρηματοοικονομικών πληροφοριών και των αρχών επιβολής του νόμου, από την απόσπαση αξιωματικών συνδέσμων στις εκατέρωθεν εγκαταστάσεις έως τη δημιουργία διυπηρεσιακών ειδικών ομάδων, οι οποίοι υπερβαίνουν το μοντέλο αιτήματος–απάντησης που προβλέπεται στην οδηγία.

2.3.2 Ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ μονάδων χρηματοοικονομικών πληροφοριών διαφορετικών κρατών μελών

---

13 Βλ. ειδικότερα το άρθρο 21 παράγραφος 1 στοιχείο γ) της νέας οδηγίας AML, το οποίο παρέχει στις μονάδες χρηματοοικονομικών πληροφοριών άμεση ή έμμεση πρόσβαση σε πληροφορίες σχετικές με την επιβολή του νόμου (διευκρινίζοντας στο άρθρο 21 παράγραφος 3 της εν λόγω οδηγίας ότι «όποτε είναι δυνατόν, παρέχεται στη ΜΧΠ απευθείας πρόσβαση» στις εν λόγω πληροφορίες), και το άρθρο 22 της εν λόγω οδηγίας, το οποίο επιτρέπει στις μονάδες χρηματοοικονομικών πληροφοριών να ανταποκρίνονται εγκαίρως σε αιτιολογημένα αιτήματα παροχής πληροφοριών που αιτιολογούνται από ανησυχίες σχετικά με τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, τα βασικά αδικήματά της ή τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας από ένα σύνολο αρχών.

14 Για παράδειγμα, το γεγονός ότι η νέα οδηγία AML προβλέπει τη δυνατότητα άμεσης πρόσβασης της μονάδας χρηματοοικονομικών πληροφοριών σε πληροφορίες σχετικές με την επιβολή του νόμου (ενώ το άρθρο 8 της οδηγίας ρυθμίζει την πρόσβαση μόνο κατόπιν αιτήματος), ότι επιτρέπει στη μονάδα χρηματοοικονομικών πληροφοριών να απαντά σε δημόσιες αρχές που ασκούν καθήκοντα διερεύνησης ή δίωξης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, των βασικών αδικημάτων της ή της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, ή που ασκούν καθήκοντα εντοπισμού, κατάσχεσης ή δέσμευσης και δήμευσης περιουσιακών στοιχείων που προέρχονται από εγκληματικές δραστηριότητες (ενώ το άρθρο 7 της οδηγίας επιτρέπει μόνο στη μονάδα χρηματοοικονομικών πληροφοριών να απαντά σε ορισθείσες αρχές) και ότι απαιτεί από την αρχή να παρέχει ανατροφοδότηση στη μονάδα χρηματοοικονομικών πληροφοριών, υποχρέωση που δεν προβλέπεται στην οδηγία.

Βάσει του **άρθρου 9** της οδηγίας, τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι σε εξαιρετικές και επείγουσες περιπτώσεις, οι οικείες **μονάδες χρηματοοικονομικών πληροφοριών έχουν το δικαίωμα να ανταλλάσσουν** χρηματοοικονομικές πληροφορίες ή χρηματοοικονομικές αναλύσεις που μπορεί να σχετίζονται με την επεξεργασία ή την ανάλυση πληροφοριών σχετικών με την τρομοκρατία ή το οργανωμένο έγκλημα που συνδέεται με την τρομοκρατία.

Και τα 26 ενδιαφερόμενα κράτη μέλη έχουν μεταφέρει ορθά την απαίτηση αυτή στο εθνικό τους δίκαιο. Στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει να επισημανθεί ότι, από τον Μάιο του 2024, το άρθρο 31 παράγραφος 7 της νέας οδηγίας AML υπερβαίνει την απαίτηση που προβλέπεται στο άρθρο 9 της οδηγίας, καθώς απαιτεί από τις μονάδες χρηματοοικονομικών πληροφοριών να απαντούν στα μεταξύ τους αιτήματα εντός μίας εργάσιμης ημέρας σε εξαιρετικές και επείγουσες περιπτώσεις. Η νέα αυτή υποχρέωση παρέχει μεγαλύτερη σαφήνεια σχετικά με τις υποχρεώσεις των μονάδων χρηματοοικονομικών πληροφοριών στις περιπτώσεις που διέπονται από το άρθρο 9 της οδηγίας, για παράδειγμα με τον καθορισμό προθεσμίας 1 ημέρας για την παροχή πληροφοριών, ενώ έχει και ευρύτερο πεδίο εφαρμογής, καθώς δεν περιορίζεται στην τρομοκρατία ή στο οργανωμένο έγκλημα που συνδέεται με την τρομοκρατία.

2.3.3 Ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ αρμόδιων αρχών σε διαφορετικά κράτη μέλη

Το **άρθρο 10 παράγραφος 1** της οδηγίας απαιτεί από τα κράτη μέλη να επιτρέπουν στις ορισθείσες **αρμόδιες αρχές τους να ανταλλάσσουν με τις ορισθείσες αρμόδιες αρχές άλλων κρατών μελών**, μετά από σχετικό αίτημα και βάσει κατά περίπτωση εξέτασης, **χρηματοοικονομικές πληροφορίες ή χρηματοοικονομικές αναλύσεις** που παρασχέθηκαν από τις οικείες μονάδες χρηματοοικονομικών πληροφοριών. Σύμφωνα με την εν λόγω διάταξη, οι πληροφορίες αυτές πρέπει να χρησιμοποιούνται για τον σκοπό για τον οποίο ζητήθηκαν ή παρασχέθηκαν. Οι πληροφορίες αυτές μπορούν να χρησιμοποιηθούν για διαφορετικούς σκοπούς ή από άλλες αρχές, μόνο υπό την προϋπόθεση ότι έχει ληφθεί προηγουμένως η συγκατάθεση της μονάδας χρηματοοικονομικών πληροφοριών που παρέχει τις πληροφορίες.

Τα κράτη μέλη έχουν διασφαλίσει ότι **οι ορισθείσες αρμόδιες αρχές τους είναι σε θέση να ανταλλάσσουν τις πληροφορίες που παρέχονται από την οικεία μονάδα χρηματοοικονομικών πληροφοριών με τις αντίστοιχες αρχές** σε άλλα κράτη μέλη, ενώ σε λίγα κράτη μέλη εξακολουθούν να υπάρχουν ορισμένα κενά όσον αφορά τη μεταφορά των διατάξεων στο εθνικό δίκαιο. Για παράδειγμα, η νομοθεσία ενός κράτους μέλους επιτρέπει στην ορισθείσα αρμόδια αρχή του να ανταλλάσσει δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα μεταξύ των κρατών μελών, καλύπτοντας με ευρύ τρόπο —χωρίς ρητή αναφορά— χρηματοοικονομικές πληροφορίες ή χρηματοοικονομική ανάλυση. Σε δύο κράτη μέλη, το άρθρο 10 της οδηγίας μεταφέρθηκε στο εθνικό δίκαιο χωρίς ρητές αναφορές στον περιορισμό του σκοπού ή στην προηγούμενη συγκατάθεση. Ωστόσο, ο περιορισμός του αρχικού σκοπού και η προηγούμενη συγκατάθεση της μονάδας χρηματοοικονομικών πληροφοριών που παρέχει τις πληροφορίες κατοχυρώνονται πλέον στο άρθρο 34 της νέας οδηγίας AML. Το εν λόγω άρθρο επιτρέπει στις μονάδες χρηματοοικονομικών πληροφοριών να επιβάλλουν ορισμένους περιορισμούς ή όρια στη χρήση των πληροφοριών που παρέχουν στις μονάδες χρηματοοικονομικών πληροφοριών άλλων κρατών μελών και ορίζει ότι πρέπει να χορηγείται προηγούμενη συγκατάθεση από την εν λόγω μονάδα χρηματοοικονομικών πληροφοριών στη μονάδα χρηματοοικονομικών πληροφοριών άλλου κράτους μέλους σε περίπτωση περαιτέρω διαβίβασης των σχετικών πληροφοριών. Η εν λόγω προηγούμενη συγκατάθεση πρέπει να παρέχεται αμέσως και να απορρίπτεται σε περιορισμένες περιπτώσεις.

Αξίζει επίσης να σημειωθεί ότι το άρθρο 34 της νέας οδηγίας AML αποτελεί lex specialis σε

σχέση με την οδηγία (ΕΕ) 2023/977 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου[15], η οποία ήδη καθορίζει λεπτομερείς οργανωτικούς και διαδικαστικούς κανόνες για τη διασφάλιση επαρκούς και αποτελεσματικής ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των αρχών επιβολής του νόμου των κρατών μελών, μεταξύ άλλων όσον αφορά τα ενιαία σημεία επαφής και τον καθορισμό σαφών προθεσμιών για την ανταλλαγή πληροφοριών. Το καθεστώς της οδηγίας ως lex specialis σε σχέση με την οδηγία (ΕΕ) 2023/977 συνεπάγεται ότι η ανταλλαγή χρηματοοικονομικών πληροφοριών και αναλύσεων μεταξύ των αρχών επιβολής του νόμου υπόκειται σε διαφορετικό σύνολο κανόνων σε σύγκριση με το είδος των πληροφοριών που αναφέρονται στο άρθρο 2 σημείο 4) της οδηγίας (ΕΕ) 2023/977: στα άρθρα 7 έως 10 της οδηγίας δεν υπάρχουν προθεσμίες που να διασφαλίζουν ότι οι μονάδες χρηματοοικονομικών πληροφοριών και οι αρμόδιες αρχές ανταλλάσσουν γρήγορα χρηματοοικονομικές πληροφορίες ή αναλύσεις σε διασυνοριακό επίπεδο, ούτε κανόνες που να διασφαλίζουν ότι τα ενιαία σημεία επαφής είναι ενήμερα για τις εν λόγω ανταλλαγές. Η απόκλιση αυτή έρχεται σε αντίθεση με την πραγματικότητα, δεδομένου ότι οι αρχές, όταν συνεργάζονται στο πλαίσιο συγκεκριμένης έρευνας, συχνά ανταλλάσσουν πληροφορίες σχετικά με τα γεγονότα και τις περιστάσεις της συγκεκριμένης υπόθεσης, οι χρηματοοικονομικές πληροφορίες των οποίων αποτελούν απλώς μέρος αυτού του συνόλου ενδείξεων και αποδεικτικών στοιχείων. Το εν λόγω διακριτό σύνολο κανόνων για την ανταλλαγή χρηματοοικονομικών πληροφοριών σε σύγκριση με άλλα είδη πληροφοριών ενδέχεται να δημιουργήσει πρακτικές προκλήσεις και δεν αντικατοπτρίζει τις επιχειρησιακές πρακτικές των αρχών επιβολής του νόμου.

2.4 Ανταλλαγή πληροφοριών με την Ευρωπόλ

Το κεφάλαιο IV της οδηγίας ρυθμίζει την **ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των αρχών επιβολής του νόμου και των μονάδων χρηματοοικονομικών πληροφοριών με την Ευρωπόλ**. Τα άρθρα 11 και 12 της οδηγίας απαιτούν από τα κράτη μέλη να διασφαλίζουν ότι οι αρμόδιες αρχές τους και οι μονάδες χρηματοοικονομικών πληροφοριών έχουν το δικαίωμα να παρέχουν στην Ευρωπόλ πληροφορίες τραπεζικών λογαριασμών (για τις αρμόδιες αρχές) και χρηματοοικονομικές πληροφορίες ή αναλύσεις (για τις μονάδες χρηματοοικονομικών πληροφοριών), κατόπιν δεόντως αιτιολογημένων αιτημάτων και βάσει κατά περίπτωση εξέτασης. Το άρθρο 12 παράγραφος 3 της οδηγίας απαιτεί από τις μονάδες χρηματοοικονομικών πληροφοριών να επεξηγούν κάθε περίπτωση μη ανταπόκρισης σε τέτοιου είδους αίτημα. Το **άρθρο 13 παράγραφος 1** της οδηγίας απαιτεί η ανταλλαγή πληροφοριών με την Ευρωπόλ να πραγματοποιείται ηλεκτρονικά μέσω του **SIENA** ή, κατά περίπτωση, του **FIU.Net**. Το **άρθρο 14** της οδηγίας αφορά τις **απαιτήσεις** προστασίας δεδομένων για την Ευρωπόλ, όπως ο περιορισμός της επεξεργασίας των πληροφοριών που λαμβάνονται δυνάμει του κεφαλαίου IV της οδηγίας από ειδικά εντεταλμένο προσωπικό και η ενημέρωση του υπευθύνου προστασίας δεδομένων της Ευρωπόλ σχετικά με κάθε ανταλλαγή.

Συνολικά, οι εν λόγω διατάξεις έχουν μεταφερθεί ορθά στο εθνικό δίκαιο από τα οικεία κράτη μέλη, ενώ εξακολουθούν να υπάρχουν ορισμένα ζητήματα μεταφοράς, όπως η απουσία ρητών αναφορών στο SIENA/FIU.Net ή στις επεξηγήσεις των μονάδων χρηματοοικονομικών πληροφοριών σε περίπτωση μη ανταπόκρισης σε αίτημα της Ευρωπόλ. Ωστόσο, ακόμα και στα κράτη μέλη που δεν διαθέτουν ρητή διάταξη, το SIENA και το FIU.Net αποτελούν τον προεπιλεγμένο δίαυλο επικοινωνίας μεταξύ της Ευρωπόλ και, αντίστοιχα, των αρχών επιβολής του νόμου και των μονάδων χρηματοοικονομικών πληροφοριών. Όπως καταδεικνύεται στην

[15] Οδηγία (ΕΕ) 2023/977 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 10ης Μαΐου 2023, σχετικά με την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των αρχών επιβολής του νόμου των κρατών μελών και την κατάργηση της απόφασης-πλαισίου 2006/960/ΔΕΥ του Συμβουλίου (ΕΕ L 134 της 22.5.2023, σ. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/977/oj).

ανάλυση στο τμήμα 3 της παρούσας έκθεσης, οι εν λόγω διατάξεις έχουν βελτιώσει την πρόσβαση της Ευρωπόλ σε πληροφορίες τραπεζικών λογαριασμών και χρηματοοικονομικές πληροφορίες.

2.5 Συμπληρωματικές διατάξεις σχετικά με την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και την παρακολούθηση

Το κεφάλαιο V της οδηγίας περιλαμβάνει συμπληρωματικές διατάξεις σχετικά με την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και διέπει την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των μονάδων χρηματοοικονομικών πληροφοριών και των αρχών επιβολής του νόμου, τόσο σε εθνικό όσο και σε διασυνοριακό επίπεδο, καθώς και μεταξύ των μονάδων χρηματοοικονομικών πληροφοριών και της Ευρωπόλ, όπως αναφέρεται στο άρθρο 15, το οποίο καθορίζει το πεδίο εφαρμογής των διατάξεων του εν λόγω κεφαλαίου V.

Το **άρθρο 16** της οδηγίας **προβλέπει ότι η επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα**, όπως πληροφοριών που αποκαλύπτουν τη φυλετική ή εθνοτική καταγωγή ή τα πολιτικά φρονήματα ενός προσώπου, επιτρέπεται μόνο με την επιφύλαξη των κατάλληλων διασφαλίσεων και **εκτελείται σύμφωνα με τους σχετικούς ισχύοντες κανόνες περί προστασίας των δεδομένων**. Επιπλέον, μόνο πρόσωπα ειδικά εκπαιδευμένα και τα οποία έχουν εξουσιοδοτηθεί για τον σκοπό αυτόν από τον υπεύθυνο επεξεργασίας μπορούν να επεξεργάζονται τα εν λόγω δεδομένα, υπό την καθοδήγηση του υπευθύνου προστασίας δεδομένων. Η απαίτηση ότι μόνο ειδικά εκπαιδευμένο και εξουσιοδοτημένο προσωπικό μπορεί να επεξεργάζεται ευαίσθητα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα **δεν αντικατοπτρίζεται πάντα στο εθνικό δίκαιο**. Τα εν λόγω κενά μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο θα μπορούσαν να προκύψουν από το γεγονός ότι, ενώ η οδηγία (ΕΕ) 2016/680, η οποία είναι προγενέστερη της οδηγίας, ήδη προβλέπει τη γενική απαίτηση παροχής κατάλληλων διασφαλίσεων κατά την επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων, δεν αναφέρεται ρητά στην εν λόγω απαίτηση για ειδικά εκπαιδευμένο και εξουσιοδοτημένο προσωπικό. Πρέπει να επισημανθεί ότι μια τέτοιου είδους ειδική απαίτηση δεν προβλέπεται σε άλλες πιο πρόσφατες πράξεις της Ένωσης που διέπουν ανταλλαγές πληροφοριών οι οποίες είναι παρόμοιες με εκείνες που ορίζονται στην οδηγία. Ως εκ τούτου, είναι αναγκαίο να ληφθεί υπόψη ο αντίκτυπος των διαφορετικών κανόνων για τις αρχές που χειρίζονται παρόμοια δεδομένα, δηλαδή ένα σύνολο κανόνων για ευαίσθητα δεδομένα σε γενικές καταστάσεις και ένα άλλο κατά τον χειρισμό ευαίσθητων δεδομένων στο πλαίσιο χρηματοοικονομικών πληροφοριών ή όταν οι μονάδες χρηματοοικονομικών πληροφοριών ανταλλάσσουν πληροφορίες σε επείγουσες περιπτώσεις που σχετίζονται με τρομοκρατία.

Επιπλέον, **το άρθρο 17 της οδηγίας απαιτεί από τα κράτη μέλη να διασφαλίζουν ότι, για καθεμία από τις ανταλλαγές πληροφοριών, τηρούνται αρχεία** με το ονοματεπώνυμο και τα στοιχεία επικοινωνίας του οργανισμού και του υπαλλήλου που υποβάλλει το αίτημα παροχής πληροφοριών, την παραπομπή στην εθνική υπόθεση, το αντικείμενο του αιτήματος και ενδεχόμενα μέτρα εκτέλεσης των εν λόγω αιτημάτων. Τα αρχεία αυτά πρέπει να τηρούνται για περίοδο πέντε ετών και να τίθενται στη διάθεση της εθνικής εποπτικής αρχής κατόπιν αιτήματος. **Έχουν ανακύψει διάφορα ζητήματα όσον αφορά τη μεταφορά της εν λόγω διάταξης στο εθνικό δίκαιο των κρατών μελών**, όπως η απουσία ρητής νομοθετικής αναφοράς στην τήρηση αρχείων —ακόμα και όταν τα εν λόγω αρχεία τηρούνται στην πράξη— ή ο περιορισμός των αρχείων σε ορισμένες από τις ανταλλαγές αλλά όχι σε άλλες (π.χ. σε ένα κράτος μέλος καταγράφονται μόνο τα αιτήματα που υποβάλλονται από τη μονάδα χρηματοοικονομικών πληροφοριών).

Τα ζητήματα αυτά φαίνεται ότι απορρέουν, σε ορισμένες περιπτώσεις, από το γεγονός ότι οι απαιτήσεις που προβλέπονται στο άρθρο 17 της οδηγίας είναι **πιο ειδικές από το γενικό**

πλαίσιο για τους κανόνες προστασίας των δεδομένων που ισχύουν για τις αρχές επιβολής του νόμου, το οποίο απαιτεί την τήρηση αρχείων καταγραφής μόνο κατά τη χρήση αυτοματοποιημένων συστημάτων επεξεργασίας. Επιπλέον, για την καλύτερη κατανόηση του αντικτύπου του άρθρου 17 της οδηγίας, πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι οι απαιτήσεις που ορίζονται στο εν λόγω άρθρο υπερβαίνουν άλλες πιο πρόσφατες πράξεις της Ένωσης που ρυθμίζουν την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των αρχών, όπως η οδηγία (ΕΕ) 2024/1260, η νέα οδηγία AML ή η οδηγία (ΕΕ) 2023/977, οι οποίες περιέχουν λιγότερο λεπτομερείς απαιτήσεις για την τήρηση αρχείων, καθώς απαιτούν από το ενιαίο σημείο επαφής να χρησιμοποιεί ενιαίο ηλεκτρονικό σύστημα διαχείρισης υποθέσεων. Μεταξύ άλλων πτυχών, θα πρέπει να διευκρινιστεί αν τα εν λόγω συστήματα διαχείρισης υποθέσεων καταγράφουν ήδη ορισμένες από τις ανταλλαγές πληροφοριών που αναφέρονται στην οδηγία, στον βαθμό που οι αρχές επιβολής του νόμου συχνά ανταλλάσσουν δεδομένα σχετικά με χρηματοοικονομικές δραστηριότητες μαζί με άλλες σχετικές πληροφορίες που αφορούν την έρευνα.

Είναι επίσης αναγκαίο να ληφθεί υπόψη ότι η απαίτηση τήρησης αρχείων που προβλέπεται στο άρθρο 17 της οδηγίας δημιουργεί διοικητικό φόρτο. Τα αρχεία που πρέπει να τηρούνται καλύπτουν τις ανταλλαγές μεταξύ 26 μονάδων χρηματοοικονομικών πληροφοριών και συνολικά περίπου 200 ορισθεισών αρμόδιων αρχών, ορισμένες από τις οποίες —όπως δικαστικές αρχές ή αρχές επιβολής του νόμου— αποτελούνται με τη σειρά τους από εκατοντάδες τμήματα ή υπηρεσίες.

Τέλος, το άρθρο 19 της οδηγίας απαιτεί από τα κράτη μέλη να συλλέγουν και να παρέχουν στην Επιτροπή **στατιστικά στοιχεία σχετικά με τον αριθμό των αναζητήσεων στο κεντρικό μητρώο τραπεζικών λογαριασμών**, δεδομένα μέτρησης του όγκου των αιτημάτων παροχής πληροφοριών που διατυπώνονται από κάθε αρχή δυνάμει της οδηγίας και δεδομένα σχετικά με τη συνέχεια που δίνεται στα εν λόγω αιτήματα, δεδομένα μέτρησης του χρόνου ανταπόκρισης στα εν λόγω αιτήματα και δεδομένα μέτρησης του κόστους σε ανθρώπινους πόρους και πόρους ΤΠ που χρησιμοποιούνται για εγχώρια και για διασυνοριακά αιτήματα.

Συνολικά, οι διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου εξακολουθούν να εγείρουν ορισμένα ζητήματα μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο, τα οποία συχνά συνδέονται με την αλληλεπίδραση μεταξύ πολλαπλών νομοθετικών πράξεων. Σε αρκετές περιπτώσεις, στην πράξη έχει παρατηρηθεί συμμόρφωση, παρά την απουσία ρητών αναφορών στο εθνικό δίκαιο.

3. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΑΝΑΓΚΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΝΑΛΟΓΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΕΠΕΚΤΑΣΗΣ ΤΟΥ ΟΡΙΣΜΟΥ ΤΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ

Στο παρόν τμήμα αξιολογείται αν είναι αναγκαία και αναλογική η επέκταση του ορισμού των χρηματοοικονομικών πληροφοριών που περιλαμβάνεται στην οδηγία και, κατ' επέκταση, του πεδίου εφαρμογής των πληροφοριών που έχουν στη διάθεσή τους οι αρχές επιβολής του νόμου σύμφωνα με την οδηγία.

Η οδηγία 2019/1153 θεσπίζει ένα σύστημα σύμφωνα με το οποίο σε κάθε κράτος μέλος η μονάδα χρηματοοικονομικών πληροφοριών είναι σε θέση να παρέχει σε σύνολο ορισθεισών αρμόδιων αρχών, κατόπιν αιτήματος, χρηματοοικονομικές πληροφορίες, οι οποίες ορίζονται ως «κάθε είδος πληροφοριών ή δεδομένων, όπως δεδομένα σχετικά με χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία, κινήσεις κεφαλαίων ή χρηματοοικονομικές επιχειρηματικές σχέσεις, που τηρούνται ήδη από ΜΧΠ». Στη συνέχεια, οι αρμόδιες αρχές μπορούν να ανταλλάσσουν τις πληροφορίες αυτές με τις αντίστοιχες αρχές σε άλλα κράτη μέλη. Το **άρθρο 21 παράγραφος 3** της οδηγίας **απαιτεί** από την Επιτροπή να υποβάλει **έκθεση** προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο **σχετικά με την ανάγκη και την αναλογικότητα**

της επέκτασης του ορισμού των χρηματοοικονομικών πληροφοριών σε κάθε είδους **πληροφορίες ή δεδομένα που κατέχονται από δημόσιες αρχές ή από υπόχρεες οντότητες και που τίθενται στη διάθεση των μονάδων χρηματοοικονομικών πληροφοριών χωρίς τη λήψη μέτρων καταναγκασμού** βάσει του εθνικού δικαίου.

Για την εκπλήρωση αυτής της απαίτησης, στο παρόν τμήμα αξιολογείται αν είναι αναγκαίο οι αρμόδιες αρχές να είναι σε θέση να λαμβάνουν όχι μόνο τις πληροφορίες που ήδη κατέχουν οι μονάδες χρηματοοικονομικών πληροφοριών, αλλά και άλλες σχετικές πληροφορίες, π.χ. από ιδιωτικές εταιρείες και από άλλες αρχές, ειδικότερα μέσω της μονάδας χρηματοοικονομικών πληροφοριών.

Η παρούσα αξιολόγηση βασίζεται σε ερωτηματολόγια που απέστειλε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για να συγκεντρώσει τις απόψεις των μονάδων χρηματοοικονομικών πληροφοριών και των αρχών επιβολής του νόμου, στα οποία απάντησαν 16 μονάδες χρηματοοικονομικών πληροφοριών και 19 υπηρεσίες επιβολής του νόμου 13 κρατών μελών, καθώς και στις συζητήσεις που πραγματοποιήθηκαν τον Νοέμβριο του 2024 σε συνεδρίαση με εμπειρογνώμονες στον τομέα της επιβολής του νόμου από όλα τα κράτη μέλη με σκοπό τη διερεύνηση τρόπων ενίσχυσης των προσπαθειών κατά της χρηματοδότησης της εγκληματικότητας. Το αποτέλεσμα του ερωτηματολογίου συζητήθηκε στην πλατφόρμα ΜΧΠ της ΕΕ τον Ιούνιο του 2025.

Συνολικά, από τις παρατηρήσεις των ενδιαφερόμενων μερών φαίνεται ότι **έχει σημειωθεί σημαντική πρόοδος τα τελευταία χρόνια όσον αφορά την ικανότητα των αρχών επιβολής του νόμου να έχουν πρόσβαση σε χρηματοοικονομικά δεδομένα**. Αυτό οφείλεται στην εφαρμογή της οδηγίας 2019/1153, και ειδικότερα στην άμεση πρόσβαση που παρέχει στις αρχές επιβολής του νόμου σε μητρώα τραπεζικών λογαριασμών. Οφείλεται επίσης στην αυξημένη ευαισθητοποίηση εκ μέρους των κρατών μελών, κάτι που συνεπάγεται αύξηση των πόρων, τεχνικές εξελίξεις και ενισχυμένη συνεργασία μεταξύ των εθνικών αρχών. Η τελευταία ισχύει ιδίως μεταξύ των μονάδων επιβολής του νόμου και των μονάδων χρηματοοικονομικών πληροφοριών: όλες οι μονάδες χρηματοοικονομικών πληροφοριών μπορούν να παρέχουν πληροφορίες που έχουν ήδη στην κατοχή τους στις αρμόδιες αρχές κατόπιν αιτήματος, ιδίως πληροφορίες που έχουν προηγουμένως διαβιβαστεί από υπόχρεες οντότητες στις μονάδες χρηματοοικονομικών πληροφοριών στο πλαίσιο της οικείας δραστηριότητας υποβολής εκθέσεων και από αντίστοιχες μονάδες χρηματοοικονομικών πληροφοριών.

Η εν λόγω παροχή πληροφοριών υπόκειται σε ορισμένες προϋποθέσεις, ιδίως στη δυνατότητα της μονάδας χρηματοοικονομικών πληροφοριών, σύμφωνα με την αρχή της αυτονομίας που κατοχυρώνεται στα άρθρα 33 και 34 της νέας οδηγίας AML, να απορρίπτει αίτημα σύμφωνα με τους λόγους άρνησης που προβλέπονται στην οδηγία και να περιορίζει τη χρήση των παρεχόμενων πληροφοριών «μόνο για σκοπούς συλλογής πληροφοριών», αποκλείοντας κάθε πιθανή χρήση τους ως αποδεικτικών στοιχείων σε ποινική διαδικασία. Αρκετές υπηρεσίες επιβολής του νόμου, παραπέμποντας τη δεδομένη στιγμή στο άρθρο 55 της τέταρτης οδηγίας για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες [16], **επισήμαναν ότι ο περιορισμός της χρήσης των πληροφοριών μόνο για σκοπούς συλλογής**

[16] Οδηγία (ΕΕ) 2015/849 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Μαΐου 2015, σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 648/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, και την κατάργηση της οδηγίας 2005/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και της οδηγίας 2006/70/ΕΚ της Επιτροπής (ΕΕ L 141 της 5.6.2015, σ. 73, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2015/849/oj).

πληροφοριών αποτελεί σχετικό εμπόδιο[17]. Εκτός από τη δυνατότητα ανταλλαγής των πληροφοριών που κατέχουν, οι μισές από τις μονάδες χρηματοοικονομικών πληροφοριών που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο ανέφεραν ότι μπορούν επίσης να παρέχουν στις αρχές επιβολής του νόμου ορισμένες πληροφορίες τις οποίες κατέχουν υπόχρεες οντότητες ή άλλες δημόσιες αρχές, κυρίως στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών και κατόπιν δικαστικής έγκρισης.

Πέρα από τη λογική αιτήματος/απάντησης της οδηγίας, οι επαγγελματίες επισήμαναν πρακτικές εκτός του πεδίου εφαρμογής της οδηγίας που θα μπορούσαν να διαδραματίσουν καίριο ρόλο στη βελτίωση της **διυπηρεσιακής συνεργασίας** με τις μονάδες χρηματοοικονομικών πληροφοριών, όπως η απόσπαση αξιωματικών συνδέσμων από τις αρχές επιβολής του νόμου στη μονάδα χρηματοοικονομικών πληροφοριών και, αντιστρόφως, οι μακροπρόθεσμες ή ad hoc δομές διυπηρεσιακής συνεργασίας, καθώς και οι συμπράξεις δημόσιου και ιδιωτικού τομέα. Τα ποικίλα αυτά **μοντέλα**, τα οποία διαμορφώθηκαν τα τελευταία χρόνια, **επιτρέπουν την ανταλλαγή πληροφοριών που συχνά είναι ταχύτερη και αποτελεσματικότερη από τις απλές απαντήσεις σε αιτήματα παροχής πληροφοριών**.

Η Ευρωπόλ ανέφερε επίσης ότι απορρέουν σημαντικά οφέλη από τις διατάξεις της οδηγίας που της επιτρέπουν να ζητεί από τις αρμόδιες αρχές και τις μονάδες χρηματοοικονομικών πληροφοριών πληροφορίες για τραπεζικούς λογαριασμούς και χρηματοοικονομικές πληροφορίες, **με περισσότερα από 160 αιτήματα κατά την περίοδο 2023/2024 και ποσοστό απάντησης 75 %**. Οι πληροφορίες αυτές, οι οποίες εμπλουτίζονται με συμπληρωματικούς διασταυρωτικούς ελέγχους, έχουν αποδειχθεί απαραίτητες για τον εντοπισμό μέχρι πρότινος άγνωστων υπόπτων υψηλού προφίλ, την αποκάλυψη κρυφών συνδέσεων, τη χαρτογράφηση κυκλωμάτων χρηματοοικονομικού εγκλήματος και τη δέσμευση και ανάκτηση παράνομων περιουσιακών στοιχείων. Ταυτόχρονα, η Ευρωπόλ εξακολουθεί να παρατηρεί ορισμένες **καθυστερήσεις στις απαντήσεις**, με μέσο χρόνο καθυστέρησης 50 ημερών για την απάντηση, κάτι που υπονομεύει την αποτελεσματικότητα των διασυνοριακών χρηματοοικονομικών ερευνών.

Όσον αφορά τις **προκλήσεις στη λήψη πληροφοριών από υπόχρεες οντότητες**[18], εξακολουθούν να υπάρχουν αρκετά ζητήματα. Ορισμένα από τα προβλήματα αυτά είναι κοινά

---

[17] Ο περιορισμός αυτός απορρέει, μεταξύ άλλων λόγων, από το γεγονός ότι οι μονάδες χρηματοοικονομικών πληροφοριών ασχολούνται με την ανάλυση ύποπτων γεγονότων, αλλά συνήθως δεν είναι σε θέση να αξιολογήσουν αν διαπράττονται ή έχουν διαπραχθεί εγκλήματα. Στη συνέχεια, η ανταλλαγή αποδεικτικού υλικού πραγματοποιείται μέσω ad hoc μηχανισμών και διαύλων επιβολής του νόμου ή δικαστικής συνεργασίας. Βλ. Πλατφόρμα ΜΧΠ της ΕΕ, «Mapping Exercise and Gap Analysis on FIUs' Powers and Obstacles for Obtaining and Exchanging Information» (Διαδικασία χαρτογράφησης και ανάλυση κενών σχετικά με τις εξουσίες και τα εμπόδια των ΜΧΠ για τη λήψη και την ανταλλαγή πληροφοριών) (2016) στη διεύθυνση https://ec.europa.eu/transparency/expert-groups-register/core/api/front/expertGroupAddtitionalInfo/33583/download.
Παρόμοιο ζήτημα, το οποίο ανέκυψε όσον αφορά την ανταλλαγή φορολογικών πληροφοριών, επιλύθηκε μετά την έναρξη ισχύος της οδηγίας (ΕΕ) 2023/2226 του Συμβουλίου, της 17ης Οκτωβρίου 2023, για την τροποποίηση της οδηγίας 2011/16/ΕΕ σχετικά με τη διοικητική συνεργασία στον τομέα της φορολογίας, η οποία προέβλεπε ότι οι πληροφορίες αυτές «μπορούν να χρησιμοποιούνται για την αξιολόγηση, την εφαρμογή και την επιβολή της εθνικής νομοθεσίας των κρατών μελών σχετικά με τους φόρους που αναφέρονται στο άρθρο 2, καθώς και […] την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας» (άρθρο 16 παράγραφος 1 της ενοποιημένης έκδοσης της οδηγίας 2011/16/ΕΕ).

[18] Οντότητες που υποχρεούνται να λαμβάνουν κατάλληλα μέτρα για τον εντοπισμό και την εκτίμηση των κινδύνων νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας σύμφωνα με τους κανόνες για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, όπως πιστωτικά ιδρύματα, χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, ορισμένοι επαγγελματίες (π.χ.

στο στάδιο της συλλογής πληροφοριών και κατά τη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας: οι αρχές, οι οποίες έρχονται αντιμέτωπες με μεγάλο όγκο χρηματοοικονομικών δεδομένων προς επεξεργασία, επισήμαναν την ανάγκη για κοινό μορφότυπο των πληροφοριών που παρέχουν οι χρηματοοικονομικές οντότητες στις αρχές, τεχνολογικές λύσεις για την επεξεργασία πληροφοριών από διάφορες πηγές και συστήματα εξαγωγής/εισαγωγής με σκοπό την αυτοματοποίηση του αιτήματος και της λήψης χρηματοοικονομικών πληροφοριών μέσω ασφαλών διαύλων.

Επιπλέον, κατά τη στοιχειοθέτηση μιας υπόθεσης, οι αρχές επιβολής του νόμου δεν μπορούν συνήθως να ζητούν πληροφορίες απευθείας από τις υπόχρεες οντότητες κατά το προανακριτικό στάδιο. Λαμβάνοντας υπόψη τις δυσκολίες που συνεπάγεται αυτό για τις υπηρεσίες επιβολής του νόμου, ιδίως σε περιπτώσεις όπως αυτή των οικονομικών εγκλημάτων όπου η οικονομική διαδρομή είναι καίριας σημασίας για να διαπιστωθεί αν έχουν διαπραχθεί εγκληματικές πράξεις, πάνω από τα δύο τρίτα των αρχών επιβολής του νόμου των οποίων ζητήθηκε η γνώμη ζήτησαν να έχουν τη δυνατότητα άμεσης ανταλλαγής πληροφοριών με υπόχρεες οντότητες σε πρώιμο στάδιο των ερευνών, κυρίως για λόγους ταχύτητας. Ταυτόχρονα, ορισμένες αρχές επιβολής του νόμου προτίμησαν να διατηρήσουν τον διαμεσολαβητικό ρόλο των μονάδων χρηματοοικονομικών πληροφοριών στις ανταλλαγές με υπόχρεες οντότητες σε αυτό το στάδιο, με βάση ότι με τον τρόπο αυτόν διασφαλίζεται η εμπιστευτικότητα των ερευνών για σκοπούς επιβολής του νόμου.

Επιπλέον, **στον βαθμό που η εξουσία των αρχών επιβολής του νόμου να ζητούν πληροφορίες από υπόχρεες οντότητες περιορίζεται σε ποινικές διαδικασίες, αυτό συνεπάγεται τη χρήση της ευρωπαϊκής εντολής έρευνας (ΕΕΕ) για τη διασυνοριακή ανταλλαγή πληροφοριών**[19]. Σύμφωνα με ορισμένες αρχές επιβολής του νόμου, αυτό αποτελεί σημαντική πρόκληση: η αναγνώριση της ΕΕΕ μπορεί να διαρκέσει έως και 30 ημέρες, ενώ οι εγκληματίες μεταφέρουν χρήματα μεταξύ των συνόρων μέσα σε λίγα λεπτά, αν όχι δευτερόλεπτα. Αντιθέτως, ορισμένα κράτη μέλη στα οποία οι αρχές επιβολής του νόμου μπορούν να ανταλλάσσουν απευθείας πληροφορίες με υπόχρεες οντότητες σε αρχικό στάδιο της έρευνας έχουν επισημάνει ότι είναι επίσης σε θέση να ανταλλάσσουν πληροφορίες ταχύτερα σε διασυνοριακό επίπεδο. Ταυτόχρονα, είναι σημαντικό να υπενθυμιστεί ότι ο περιορισμός της εξουσίας αυτής στο στάδιο της έρευνας και η απαίτηση δικαστικής άδειας στα περισσότερα κράτη μέλη αντικατοπτρίζουν τη σημασία της προστασίας των ευαίσθητων πληροφοριών που συνιστούν τα δεδομένα χρηματοοικονομικών συναλλαγών.

Άλλη μια πρόκληση που παρουσιάζεται συχνά σε σχέση με τη συνεργασία με υπόχρεες οντότητες είναι η **πρόσβαση σε πληροφορίες σχετικά με κρυπτοστοιχεία**. Αρκετά κράτη μέλη έχουν επισημάνει την έλλειψη απαντήσεων στα αιτήματα επιβολής του νόμου από παρόχους υπηρεσιών εικονικών περιουσιακών στοιχείων που εδρεύουν σε τρίτες χώρες αλλά προσφέρουν υπηρεσίες εντός της ΕΕ. Πρόκειται για σημαντικό ζήτημα, δεδομένου ότι η εγκληματική εκμετάλλευση του κρυπτονομίσματος ως μεθόδου πληρωμής παρατηρείται όχι μόνο σε κυβερνοεγκλήματα, αλλά και ολοένα και περισσότερο σε τομείς εγκληματικότητας όπως η διακίνηση ναρκωτικών ή η παράνομη διακίνηση μεταναστών[20]. Μεταξύ των **βέλτιστων πρακτικών** που επισημάνθηκαν από τα κράτη μέλη για την αντιμετώπιση

συμβολαιογράφοι, δικηγόροι, ελεγκτές, εξωτερικοί λογιστές κ.λπ.), πάροχοι υπηρεσιών καταπιστευματικής διαχείρισης ή εταιρικών υπηρεσιών, κτηματομεσίτες, έμποροι, ποδοσφαιρικοί σύλλογοι, κ.λπ.

19 Οδηγία 2014/41/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 3ης Απριλίου 2014, περί της ευρωπαϊκής εντολής έρευνας σε ποινικές υποθέσεις (ΕΕ L 130 της 1.5.2014, σ. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/41/oj).

20 https://www.europol.europa.eu/cms/sites/default/files/documents/EU-SOCTA-2025.pdf.

ορισμένων από τις προκλήσεις κατά τη συνεργασία με υπόχρεες οντότητες είναι η δημιουργία συμπράξεων δημόσιου και ιδιωτικού τομέα μεταξύ υπόχρεων οντοτήτων, μονάδων χρηματοοικονομικών πληροφοριών και αρμόδιων αρχών, στο πλαίσιο των οποίων οι δυναμικές ροές πληροφοριών κινούνται αμφίδρομα ώστε να καταστεί δυνατή η στενότερη και στοχευμένη συνεργασία σε συγκεκριμένες περιπτώσεις. Ενώ περίπου τα μισά κράτη μέλη διαθέτουν κάποια μορφή συνεργασίας δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, στις περισσότερες περιπτώσεις αυτή περιορίζεται στην ανταλλαγή τυπολογιών και τάσεων. Όταν οι συμπράξεις επιτρέπουν την ανταλλαγή επιχειρησιακών πληροφοριών, οι αρχές και οι οικονομικοί παράγοντες μπορούν να συνεργάζονται σε ασφαλές περιβάλλον για την αποκάλυψη και την εξάρθρωση παράνομων χρηματοοικονομικών κυκλωμάτων, παρέχοντας πολύτιμες πληροφορίες στους ερευνητές[21].

Συνολικά, η ικανότητα των αρχών επιβολής του νόμου να λαμβάνουν και να επεξεργάζονται χρηματοοικονομικές πληροφορίες έχει αυξηθεί, χάρη στις βελτιώσεις που επέφερε η οδηγία, καθώς και χάρη σε άλλες εξελίξεις στον τομέα της συνεργασίας δημόσιου και ιδιωτικού τομέα και της συνεργασίας μεταξύ υπηρεσιών. Ταυτόχρονα, εξακολουθούν να υπάρχουν ορισμένες προκλήσεις, όπως οι ανεπαρκείς ικανότητες επεξεργασίας μεγάλου όγκου δεδομένων, τα εμπόδια για τις αρχές όσον αφορά την ανταλλαγή με υπόχρεες οντότητες κατά τη στοιχειοθέτηση της υπόθεσης και οι διασυνοριακές προκλήσεις, λαμβανομένης υπόψη της ταχύτητας με την οποία μπορούν να μεταφερθούν χρήματα σε διασυνοριακό επίπεδο. Ορισμένα από τα μοντέλα που αναπτύχθηκαν τα τελευταία χρόνια, ιδίως οι συμπράξεις δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, βοηθούν στην αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων, ενώ οι πρόσφατες νομοθετικές πράξεις που εκδόθηκαν, όπως οι νέοι κανόνες για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και η οδηγία (ΕΕ) 2024/1260, θα συμβάλουν επίσης στην καλύτερη πρόσβαση των αρμόδιων αρχών σε χρηματοοικονομικές πληροφορίες. Λαμβανομένης υπόψη της ανάγκης υλοποίησης αυτών των σημαντικών πρωτοβουλιών, **δεν είναι δυνατόν να εξαχθεί, προς το παρόν, συμπέρασμα σχετικά με την ανάγκη και την αναλογικότητα της επέκτασης του ορισμού των χρηματοοικονομικών πληροφοριών.**

4. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Η οδηγία 2019/1153 έχει συμβάλει σε μεγάλο βαθμό στη βελτίωση της ικανότητας των αρχών επιβολής του νόμου να έχουν πρόσβαση σε χρηματοοικονομικές και άλλες πληροφορίες για την πρόληψη, την ανίχνευση, τη διερεύνηση και τη δίωξη ποινικών αδικημάτων. **Μολονότι εξακολουθούν να υπάρχουν ορισμένα κενά τα οποία θα πρέπει να αντιμετωπιστούν, τα περισσότερα κράτη μέλη έχουν μεταφέρει την οδηγία στο εθνικό τους δίκαιο κατά τρόπο που να διασφαλίζει τη συμμόρφωση με τους στόχους και το επίπεδο των εγγυήσεων που προβλέπονται στην οδηγία**. Με την επιφύλαξη τυχόν μέτρων επιβολής που θα μπορούσαν να ληφθούν για την επανόρθωση των ανεπίλυτων παραβάσεων, η Επιτροπή θα συνεχίσει να συνεργάζεται με τα κράτη μέλη για να διασφαλίσει την αποτελεσματική εφαρμογή της οδηγίας 2019/1153. Ως πρώτο βήμα, η Επιτροπή σχεδιάζει να εκδώσει, το 2026, εκτελεστική πράξη με την οποία θα διασφαλίσει ότι οι χρηματοοικονομικές οντότητες παρέχουν αρχεία συναλλαγών σε κοινό μορφότυπο σε ολόκληρη την ΕΕ, κάτι που αποτελούσε ανέκαθεν αίτημα των αρχών επιβολής του νόμου, όπως απαιτείται από την τροποποίηση της οδηγίας που εγκρίθηκε τον Μάιο του 2024[22].

[21] Policy-Summary-EFIPPP-Practical-Guide-operational-cooperation-1.pdf.

[22] Άρθρο 6α της οδηγίας (ΕΕ) 2019/1153.

Ταυτόχρονα, η οδηγία αποτελεί μέρος μιας ευρύτερης εργαλειοθήκης νομοθετικών πράξεων που αποσκοπούν στην καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και του οικονομικού εγκλήματος, ορισμένες από τις οποίες ενισχύθηκαν πρόσφατα. Λαμβάνοντας υπόψη την **πολιτική της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την απλούστευση και τη μείωση του διοικητικού φόρτου**, η παρούσα έκθεση παρουσιάζει τις συνδέσεις της οδηγίας με τις εν λόγω πράξεις, καθώς και με άλλες νομοθετικές πράξεις, και τις πρακτικές συνέπειες ορισμένων διατάξεων της οδηγίας, καθώς και τη συνάφειά τους για τη διασφάλιση επαρκών εγγυήσεων. Τα πορίσματα αυτά μπορούν να αποτελέσουν τη βάση για περαιτέρω συζητήσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη, με σκοπό την αντιμετώπιση ορισμένων από τις προκλήσεις όσον αφορά τον διοικητικό φόρτο και τις πιθανές διαφορές με άλλες νομοθετικές πράξεις.

Τέλος, είναι πολύ νωρίς για να εξαχθούν συμπεράσματα σχετικά με την ανάγκη και την αναλογικότητα της επέκτασης του ορισμού των χρηματοοικονομικών πληροφοριών. Εκτός από τα μέτρα που εισάγει η οδηγία, υπάρχουν ακόμα πολλοί παράγοντες που έχουν αντίκτυπο στην ικανότητα των αρχών επιβολής του νόμου να λαμβάνουν και να επεξεργάζονται χρηματοοικονομικές πληροφορίες και οι οποίοι χρειάζονται βελτίωση, όπως η ικανότητα επιβολής του νόμου για την επεξεργασία μεγάλου όγκου δεδομένων, η αξιοποίηση συμπράξεων δημόσιου και ιδιωτικού τομέα στις χρηματοοικονομικές έρευνες ή η ταχεία διασυνοριακή ανταλλαγή πληροφοριών. Επιπλέον, οι βελτιώσεις από την πρόσφατη νομοθεσία για τις χρηματοοικονομικές έρευνες δεν έχουν γίνει πλήρως αντιληπτές, δεδομένου ότι βρίσκεται ακόμη σε εξέλιξη η μεταφορά της σχετικής νομοθεσίας στο εθνικό δίκαιο ή μόλις αρχίζει να ισχύει.